

Pasi Saukkonen

Erikoistutkija, dosentti
Helsingin kaupungin tietokeskus
pasi.saukkonen@hel.fi
<https://pasisaukkonen.wordpress.com/>

Tappakaa ne saatanat!

Moni teistä on varmaan Brysselissä tai Amsterdamissa ihastellut kaupunkipuistossa yhtäkkiä ilmoille lehahtavaa papukaijaparvea, joka hetken heilahtaa ilmassa ja palaa sitten takaisin puihinsa istumaan kirskauduksilta kuulostavan keskinäisviestinnän saattelemana. Nämä lentäviksi omenoiksikin kutsutut kauluskaijat ovat muuttuneet osaksi pohjoiseurooppalaista kaupunkiluontoa, kun lemmikki- ja tarhalintuja on päässyt tai päästetty vapauteen.

Kaikki eivät kuitenkaan pidä papukaijoja miellyttävänä tai edes harmittomina. Eurooppalaisessa Biological Invasions -aikakauskirjassa ilmestyi viime vuoden puolella numero, jossa listattiin kaupunkien haitallisimpia vieraslajeja. Tämä ainakin jo Aleksanteri Suuren ajoista ihmisiä viehättänyt siivekäs päätyi 86 tuholaisen listalla numerolle 67.

Hollantilaisessa NRC-sanomalehdessä ilmestyi vastikään kiinnostava juttu aiheesta. Wilfred Rheinhold, vieraslajeja vastustavan Stop Invasieve Exoten -alustan perustaja esitti siinä jyrkän kriittisiä näkemyksiä kauluskaijoja kohtaan. Ne levittäytyvät hänen mukaansa kaikkialle Alankomaissa ja uhkaavat kotoperäisiä lajeja kuten puukiipijää ja lepakkoa. Niiden rääkäisy häiritsevät ihmisiä ja linnut tuottavat menetyksiä hedelmänviljelijöille.

Maahantunkeutuvat vieraslajit eivät kuulu tänne, Rheinhold julisti, ne aiheuttavat vahinkoa niin sosioekonomisessa kuin biologisessakin mielessä. Siksi kauluskaijoja pitäisi pyydystää joukoittain verkolla niiden yöpymispaikoissa ja tappa.

Helsinkiläisen asuinalueeni eräässä lyhytylväässä on jo jonkin aikaa ollut tarra, jossa lukee Defend Europe. Tekstin vieressä on logo, jonka kuvakieli kuuluu kansallissosialistisen visuaalisen ilmeen historialliseen traditioon. Pylvään ohi kulkiessani mieltäni on jo pitkään vaivannut, mitä näitä tarroja kiinnittävät ihmiset oikein puolustavat, kun he Eurooppaa puolustavat?

Onko kysymys vain primitiivisestä oman reviirin varjelemisesta mitä tahansa alueelle tunkeutumista vastaan? Eurooppa on täynnä, tänne ei mahdu enää lisää väkeä, haluamme pitää omat naaraamme, pysyäkää poissa!

Asia ei ole näin yksinkertainen. Monet tämän aatteellisen ja toiminnallisen suuntauksen edustajista tuntuvat haluavan puolustaa nimenomaan eurooppalaisia arvoja ja identiteettiä. Ulkopuolella halutaan pitää ne, jotka uhkaavat tätä eurooppalaisuutta, historiallisesti rakentunutta kotoperäistä kulttuuria.

Jos näin on, kun näin on, vastaan tulee kysymys siitä, onko olemassa myös raja, jonka ylittämisen jälkeen ei ole enää jäljellä sitä Eurooppaa, jota ollaan puolustamassa. Eurooppalaiset arvot ovat yleviä, niissä korostuvat ihmisoikeudet ja ihmisten vapaudet, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus, pyrkimys hyvyyteen, totuuteen ja kauneuteen.

Jos näitä arvoja puolustetaan syrjien ja muuten kaltoin kohdellen, ulkopuolella olevien kärsimyksestä piittaamattomasti ja viime kädessä väkivalloin, silloin sitä mitä oltiin puolustamassa, ei enää olekaan olemassa. Arvoyhteisöä ei pidä pystyssä mitkään muut pi-

larit kuin juuri nuo arvot. Tässä on Euroopan normatiivisen vahvuuden suurin heikkous.

Nämä ajatukset mielessä luin viime vuoden lopulla myös toisen hollantilaisen lehtijutun, tällä kertaa Volkskrant-sanomalehdestä. Pari toimittajaa oli perehtynyt pieneen, mutta nosteessa olevaan Erkenbrand-liikkeeseen, joka määrittelee itsensä opintopiiriksi tai -yhteisöksi. Se sijoittaa itsensä myös osaksi eurooppalaista uusoikeistoa ja *alt-right*-liikettä. Erkenbrand on kokoontumispaikka etnonationalisteille, joita huolettavat Alankomaiden demografinen, henkinen, kulttuurinen ja poliittinen kehitys. Heitä yhdistää rakkaus kansaa ja maata kohtaan ja usko kansojen itsemääräämisoikeuteen.

Erkenbrandissa huomioni kiinnittyi pariin tavanomaisesta radikaalioikeistosta ja uusnationalismista poikkeavaan seikkaan. Erkenbrand korostaa ensinnäkin sivistystä, koulutusta ja lukeneisuutta. Toimintaan osallistuvilta odotetaan "tiettyä intellektuaalista tasoa", josta akateemista koulutusta ei kuitenkaan vaadita. Skinheadeihin ja vastaaviin suhtaudutaan karsastaen, vaikka heidän katsotaan olevan ainakin osittain samalla asialla.

Liike on myös avoimesti rasistinen siinä mielessä, että olennaista ovat nimenomaan rotu ja ihonväri. Ryhmän Volkskrantille lähettämän vastauksen mukaan "jokaisella kansalla tulee olla oma talonsa, paikka maailmassa, jossa oma kulttuuri voi jatkua. Khoikhoilla Etelä-Afrikassa, japanilaisilla Japanissa ja valkoisilla meillä päin maailmaa." Uskonnollisiin kysymyksiin, esimerkiksi islamiin, on sen mukaan kiinnitetty liikaa huomiota.

Volkskrantin analyysissä liikkeen myönteinen suhtautuminen väkivaltaisiin ratkaisuihin ja maskuliinisen ruumiinkulttuurin ihannointi saivat paljon palstatilaa. Vastauksessaan liike sanoutui irti väkivallasta, heidän mukaansa etnonationalismi on yhtä kuin rauha. Avoimeksi kuitenkin jää, miten heidän näkemyksessään länsimaita uhkaava väestönvaihto voidaan torjua ja etnonationalistisen unelman toteuttaminen voidaan toteuttaa ilman voimatoimia.

Paluu papukajoihin. Keskustelussa vieraslajeista, niiden vaikutuksista ja niitä vastaan toimimisesta on perheyhtäläisyyksiä maahanmuutto- ja monikulttuurisuuskeskustelun kanssa. Volkskrantin kauluskaija-artikkelissa

esitettiin myös "luontopurismia" vastustavia puheenvuoroja, jotka muistuttivat, että tietyn alueen eläin- ja kasvikunta muuttuvat muutenkin jatkuvasti. Sikäläinen lintusuojelija muistutti, että paljon suuremman uhan Amsterdamin linnuille muodostavat villinä liikkuvat kotikissat.

Jotkin vieraslajit, kuten kaukasianjättiputki, voivat levitessään olla hyvin tuhoisia. Myös paikallinen kulttuuri voi muuttoliikkeen seurauksena muuttua tavalla, jossa arvokkaiksi katsotut tavat ja traditiot katoavat. Kulttuurista maanpuolustustyötä voidaan kuitenkin tehdä tavalla, joka aiheuttaa enemmän vahinkoa kuin hyötyä, ehkä korvaamatontakin. Ja torjunta voi kohdistua väärään puuhun. Ehkä länsimaista kulttuuriammekin nakertavat enemmän sisäsyntyiset kehitykset kuin ulkoiset uhat.

"Exterminate all the brutes!" Näin kuuluvat viimeiset sanat herra Kurtzin raportissa, jonka häneltä oli tilannut Kansainvälinen Seura Raakalaistapojen Hävittämiseksi. Lähde on tietenkin Joseph Conradin teos Pimeyden sydän. Eurooppalaisen sivilisaation jalot arvot olivat Kongossa romahtaneet silmittömäksi paikallisten hyväksikäytöksi ja raa'aksi väkivallaksi, kauhulla johtamiseksi.*

Elämme suurten muutosten aikaa. Pimeyden sydän löytyy nopeasti myös meidän sisimmästämme, jos emme pidä varaamme. Tai kuten elokuvaaja Werner Herzog asian muotoilee: "Sivistyksemme on vain ohut jääpeite kaaoksen meren yllä." Se voi murtua milloin tahansa.**

* Conradin kirjan suomennoksessa Kurtzin lause on suomennettu: "Hävittäkää kaikki pedot!". Ruotsalaisen Sven Lindqvistin eurooppalaisen rasismin historiaa luotaavan teoksen *Utrotta varenda jävel* (1992) suomennoksessa se kuitenkin käännettiin samalla iskevämmällä tavalla kuin tämän kolumnin otsikossa.

** Herzogin sitaatti on lainattu Pirkko Peltonen-Rognonin Ylen Eurooppalaisia puheenvuoroja -sarjan ohjelmasta, jonka aiheena oli varsinaisesti ranskalaisen kansantalous- ja sosiaaliteoreetikon Jacques Attalin teos *Finalment après-demain!* (Ylihuomisen varalta).